

SEGURETAT JURÍDICA EN L'AVORTAMENT

Regular la interrupció de l'embaràs amb una llei de terminis respon a l'exigència democràtica de fixar condicions clares les primeres setmanes de gestació i respecta els drets de la dona

MARÍA
 Casado*

La proposta de reformar la llei espanyola de l'avortament ressuscita una polèmica que seria oportú delimitar. No es tracta de discutir una altra vegada sobre la moralitat de l'avortament, ja que, de llei de l'avortament, ja en tenim. Del que es tracta és d'adduir raons a favor o en contra de la modificació que es proposi. L'actual llei està vigent des del 1985 i ni tan sols la reforma del Codi Penal del 1995 va su-

Tota norma s'ha de recolzar en una bona política de salut sexual i reproductiva

posar la seva modificació. Aprovada al final de la transició, va semblar que era l'única possible en aquells moments. A través de la seva llarga vigència, s'ha revelat tan necessària que els successius governs de dreta ni l'han suprimit ni l'han restringit ni han intentat limitar-ne la interpretació extensiva amb què s'aplica.

Ja se sap que l'abast atribuït al tercer supòsit de la llei vigent va més enllà del que la seva pròpia formulació assenyalava, ja que amplia el con-

cepte de salut psíquica fins a introduir, de fet, la indicació social. Això, encara que cobreixi unes necessitats i problemes socials evidents i dignes d'empara, genera una situació d'inseguretat jurídica posada de manifest reiteradament. No hi ha res que impedeixi suposar, per exemple, que una nova majoria absoluta del PP no hauria canviat la política criminal, i que el fiscal general no hauria ordenat investigar amb deteniment cada un dels supòsits d'avortament «legalment» practicat.

La regulació de l'avortament es pot efectuar mitjançant una llei que reculli indicacions de supòsits de fet en què la conducta queda despenalitzada, amb una llei que fixi uns terminis per a la intervenció i mitjançant un sistema mixt que atengui terminis les primeres setmanes de gestació i a partir d'aquí entrin en joc les indicacions i la prohibició. En l'adopció de l'una o de l'altra tècnica hi subjauen valoracions diferents del conflicte entre els drets reals de la dona i els potencials drets de l'embrió o del fetus -els quals el Tribunal Constitucional no considera persones, sinó béns jurídicament protegibles.

Entre el xoc d'absoluts que es produeix a l'atorgar drets dominants al fetus sobre els de la dona, prohibint l'avortament en qualsevol circumstància, o a l'atribuir drets absoluts de lliure decisió de la dona sobre el seu propi cos, en qualsevol moment,

la posició que es proposa és gradualista i plena de raonabilitat. En el principi de l'embaràs, s'entén que preval la decisió de la dona sobre la potencialitat d'una vida en fase embrionària i, establint terminis, es deixa en mans de la persona subjecte de drets -la dona- la decisió, respectant la seva autonomia sense necessitat de controls de tercers, metges o psicòlegs. A partir d'aquí es considera que com més viabilitat del fetus més mesures de protecció es requereixen; per això només es mantenen les indicacions del perill greu per a la vida i la salut de la mare i les malformacions del fetus.

I A MÉS A MÉS

●● La llei orgànica 9/1985 despenalitzava la pràctica de l'avortament (realitzat amb consentiment de l'embarassada i complint certs requisits) en tres supòsits: el perill per a la vida o la salut de la mare, que l'embaràs sigui conseqüència d'una violació -prèviament denunciada- i les malformacions del fetus.

●● Més de dos terços dels països tenen una regulació d'avortament que el despenalitzava en certs supòsits. Alguns accepten la indicació social; altres tenen lleis de terminis o mixtes. M.C.

L'avortament ha tingut una llarga història de prohibició i pràctica. La seva repressió no ha aconseguit evitar-ho, sinó, únicament, convertir-ho en una cosa més insegura per a la salut de les dones i més discriminatòria. Discriminació no només entre dones i homes (paga una pel que han fet dues i, a vegades, contra la seva voluntat), sinó entre les mateixes dones (per les seves possibilitats econòmiques i socials per accedir a un avortament segur). És un problema de política jurídica, no una qüestió de consciència. I, també, una qüestió de salut pública: han pujat les estadístiques d'avortament de manera reiterada (a Barcelona, Catalunya, Espanya i la UE), en especial en les adolescents. Tota llei de l'avortament s'ha d'acompanyar d'una bona política de salut sexual i reproductiva, que faciliti l'accés a la informació i als mètodes anticonceptius, i que fomenti la responsabilitat en l'exercici de la sexualitat, per tal que l'avortament no sigui la primera opció.

La reforma de la llei de l'avortament perquè les seves condicions siguin clares i accessibles és una exigència democràtica que proporciona seguretat jurídica, és respectuosa amb els drets de les dones i representa una opció tolerant amb les que decideixen no avortar. ≡

*Directora de l'Observatori de Bioètica i Dret del Parc Científic de la UB.